

TEMELJ ZA BUDUĆNOST

Akcija Mladih Mali Lošinj

Mario Okmažić

LISTA BROJ 1 KANDIDAT BROJ 6

UVOD: TEMELJ ZA BUDUĆNOST	4
PRVI KORACI – Što ćemo napraviti odmah nakon izbora uz vaše povjerenje	5
GLAVNE TOČKE PROGRAMA	6
1. NEOVISNA REVIZIJA POSLOVANJA GRADA MALOG LOŠINJA	6
1.1 Uvod i identifikacija problema	6
1.2 Ciljevi provedbe revizije	6
1.3 Metodologija i pristup	7
1.4 Očekivani učinci i koristi za građane	7
1.5 Zaključak: Revizija je temelj daljnjih reformi	7
2. UVOĐENJE MJESNIH ODBORA I DECENTRALIZACIJA GRADSKE VLASTI	8
2.1 Uvod: Problem centraliziranog odlučivanja	8
2.2 Ciljevi uvođenja mjesnih odbora	8
2.3 Metodologija: Kako ćemo to provesti	9
2.4 Očekivani rezultati i koristi za građane	9
2.5 Komparativna praksa: Dokazani model participacije	10
2.6 Zaključak: Povratak vlasti građanima	10
3. JAVNA OBJAVA I STAVLJANJE U FUNKCIJU GRADSKIH NEKRETNOSTI	10
3.1 Uvod: Problem neiskorištene imovine	10
3.2 Ciljevi: Transparentno i odgovorno upravljanje imovinom	11
3.3 Metodologija: Što ćemo konkretno napraviti	11
3.4 Društvena vrijednost: Zašto je ovo važno	12
3.5 Pravedna raspodjela: Kraj pogodovanja	12
3.6 Grad kao domaćin, a ne kao birokrat	12
3.7 Zaključak: Imovina Grada pripada građanima	12
4. PODUZETNIČKI INKUBATOR I POTICANJE MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA	13
4.1 Uvod: Grad u kojem je teško biti mali poduzetnik	13
4.2 Cilj: Otvoriti vrata razvoju malog gospodarstva	13
4.3 Metodologija: Kako ćemo ga realizirati	14
4.4 Tko će imati koristi	14
4.5 Dugoročni učinci	14
4.6 Zaključak: Lošinj je otok mogućnosti, a ne prepreka	15
5. AKTIVACIJA OTOKA IZVAN TURISTIČKE SEZONE I RAZVOJ CIJELOGODIŠNJEG ŽIVOTA	15
5.1 Uvod: Sezona traje 4 mjeseca – što s ostalih 8?	15
5.3 Ključne mjere i koraci	16
5.4 Financijska pravda: Gdje idu novci iz sezone?	16
5.5 Tko ima koristi i zašto je to ključno	16
5.6 Zaključak: Grad koji živi svih 12 mjeseci	17
6. POTICANJE MLADIH NA OSTANAK NA OTOKU LOŠINJU	17
6.1 Uvod: Mladi žele ostati – ali nemaju uvjete	17
6.2 Cilj: Stvoriti konkretne uvjete za ostanak	17
6.3 Ključne mjere	18
6.4 Borba protiv nepotizma: jednakost šanse	18
6.5 Kome pomažemo ovim mjerama	18

6.6 Dugoročni učinak: Grad koji misli na sutra	19
6.7 Zaključak: Lošinj – ne kao destinacija, već kao dom	19
7. IZGRADNJA I REKONSTRUKCIJA STAMBENIH JEDINICA ZA MLADE I STRUČNI KADAR	19
7.1 Uvod: Stambeno pitanje – temelj svakog ostanka	19
7.2 Cilj: Gradimo i obnavljamo za one koji Lošinj čine živim	19
7.3 Kako ćemo to provesti – konkretni koraci	20
7.4 Od koga učimo: primjer Grada Cresa	20
7.5 Dugoročna stambena politika – ne improvizacija	21
7.6 Šira korist za zajednicu	21
7.7 Zaključak: Ne gradimo kvadrate – gradimo zajednicu	21
8. STAVLJANJE U POGON GRADSKIH ZEMLJIŠTA I NEKRETNINA ZA STANOVANJE I LOKALNI RAZVOJ	21
8.1 Uvod: Najskuplja imovina je – ona koja stoji prazna	21
8.2 Cilj: Svaki kvadratni metar u službi građana	22
8.3 Konkretnim koracima do cilja	22
8.4 Tko ima koristi	22
8.6 Zaključak: Grad kao aktivni partner građanima	23
9. DONOŠENJE NOVOG PROSTORNOG PLANA GRADA MALOG LOŠINJA	23
9.1 Uvod: Plan koji koči umjesto da pokreće	23
9.2 Cilj: Novi Prostorni plan za novo desetljeće	23
9.3 Što konkretno radimo	24
9.4 Što ćemo omogućiti novim planom	24
9.5 Kome to koristi i zašto je hitno	25
9.6 Zaključak: Vrijeme je za plan koji služi ljudima, ne interesima	25
PRIORITETNI KAPITALNI PROJEKTI PARTICIPACIJOM GRAĐANA	25
ZAKLJUČAK	25

UVOD: TEMELJ ZA BUDUĆNOST

Građani Malog Lošinja zaslužuju transparentno, odgovorno i pošteno vođenje Grada. Umjesto toga, godinama svjedočimo neispunjenim obećanjima, zatvorenim krugovima moći i ignoriranju stvarnih potreba zajednice. Lošinj je postao društvo nejednakosti, gdje je blizina vlasti važnija od jednakosti pred zakonima; gdje se predizborne riječi ne pretvaraju u djela; gdje se život izvan sezone zanemaruje, a ljudi koji cijelu godinu žive i stvaraju na otoku gurnuti su u drugi plan.

Mladi se spominju samo u retorici, dok njihovi stvarni problemi ostaju bez rješenja. Gospodarski, kulturni i društveni život ograničen je na tri ljetna mjeseca, dok ostatak godine pada u zaborav. To nije održivo, niti je pošteno.

Na ovim problemima gradimo **pet temelja budućnosti Lošinja**:

1. **Pravedna zajednica** – u kojoj svi imaju jednaka prava i mogućnosti, neovisno o bliskosti političkim strukturama.
2. **Odgovorna uprava** – koja stoji iza svojih riječi i snosi posljedice za njihova (ne)ostvarenja.
3. **Ljudi ispred profita** – gdje prioritet imaju oni koji ovdje žive, rade i odgajaju djecu, a ne kratkoročni interesi kapitala.
4. **Mladi kao nositelji, a ne ukrasi politike** – s konkretnim mjerama za obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje i sudjelovanje u odlučivanju.
5. **Lošinj koji živi 365 dana** – s održivim gospodarstvom, živom kulturom, dostupnim sadržajima i razlozima za ostanak tijekom cijele godine.

Vrijeme je da zajedno izgradimo Lošinj koji ne dijeli, ne zavarava i ne zaboravlja već povezuje, poštuje i gradi. Bez ovih 5 temelja svaki program je samo slovo na papiru.

Stoga, tko god čuje ove moje riječi i vrši ih, bit će kao mudar čovjek koji sagradi kuću svoju na stijeni. Pade kiša, nadođoše bujice, puhnuše vjetrovi i navališe na tu kuću, ali ona ne pade jer je bila utemeljena na stijeni. A tko god čuje ove moje riječi, a ne vrši ih, bit će kao lud čovjek koji sagradi kuću svoju na pijesku. Pade kiša, nadođoše bujice, puhnuše vjetrovi i udariše na kuću, i ona pade, i raspad njezin bijaše velik.

PRVI KORACI – Što ćemo napraviti odmah nakon izbora uz vaše povjerenje

- Uvođenje **novih mjesnih odbora** u Malom Lošnju.
  - Vraćanje **žiro računa** mjesnim odborima.
  - Osnivanje **Vijeća mjesnih odbora**.
  - Završetak **izgradnje novog dječjeg vrtića**.
  - Pokretanje **izgradnje ili obnove Doma zdravlja**.
  - Otvaranje **poduzetničkog inkubatora**.
  - Javna objava **popisa svih gradskih nekretnina**.
  - Davanje **poslovnih prostora malim poduzetnicima**, s mogućnošću **besplatnog najma**.
-

GLAVNE TOČKE PROGRAMA

1. NEOVISNA REVIZIJA POSLOVANJA GRADA MALOG LOŠINJA

1.1 Uvod i identifikacija problema

Učinkovito upravljanje javnim sektorom pretpostavlja postojanje transparentnih i odgovornosti temeljenih sustava kontrole. Nedostatak pouzdanih podataka o financijskom stanju Grada, imovinskoj strukturi, sudskim sporovima i javnim obvezama predstavlja ozbiljan upravljački deficit koji direktno utječe na donošenje kvalitetnih i održivih politika u korist građana.

1.2 Ciljevi provedbe revizije

Primarni cilj provedbe neovisne revizije je:

- Utvrditi **stvarno financijsko stanje Grada**, uključujući sve prihode, rashode, dugove i potraživanja.
- Dobiti **detaljan pregled imovine** u vlasništvu Grada, njezinu namjenu, status i korištenje.
- Popisati sve **sudske sporove**, aktivne i potencijalne, koje Grad vodi ili u kojima je tužena strana.
- Analizirati **način rada gradske uprave** u posljednjih 10 godina, s naglaskom na javnu nabavu, upravljanje resursima i zapošljavanje.
- Postaviti temelje za **reorganizaciju gradske uprave**, bolju kontrolu troškova i veću otvorenost prema građanima.

Revizija će omogućiti praćenje ključnih pokazatelja uspješnosti i odgovoriti na pitanje posluju li gradska uprava i javna poduzeća u vlasništvu grada u skladu sa zakonom.

1.3 Metodologija i pristup

Reviziju će provesti **neovisno tijelo** s licencama za financijski nadzor (ovlašteni revizori s iskustvom u lokalnoj samoupravi). Proces će uključivati:

- Prikupljanje svih relevantnih dokumenata (proračuni, odluke, ugovori, javne nabave, kadrovske evidencije).
- Intervjuiranje odgovornih osoba.

- Terensku provjeru stvarnog stanja nekretnina i infrastrukture.
- Digitalnu obradu podataka za stvaranje integriranog financijsko-imovinskog izvještaja.
- Izvješće će biti **javno objavljeno** na mrežnim stranicama Grada u cijelosti.

Standardi koji će se primjenjivati temelje se na **Međunarodnim standardima revizije (ISA)** i principima **dobrog upravljanja** u lokalnoj samoupravi.

1.4 Očekivani učinci i koristi za građane

Rezultati revizije omogućit će:

- **Povrat povjerenja građana** u upravu i institucije.
- Eliminaciju ili sankcioniranje nepravilnosti.
- Uštedu kroz **racionalizaciju troškova i funkcija**.
- Preciznije planiranje budućih proračuna i kapitalnih ulaganja.
- **Prvi korak prema digitalnoj i otvorenoj upravi**, gdje su informacije o poslovanju dostupne u realnom vremenu.

Time stvaramo uvjete za sve ostale reformske korake, poput aktiviranja gradske imovine, stambene politike i poticanja poduzetništva.

1.5 Zaključak: Revizija je temelj daljnjih reformi

Bez objektivnog uvida u postojeće stanje, svaka buduća politika temelji se na nagađanju. Neovisna revizija nije politička odmazda, već **stručni mehanizam odgovornosti**, kojem je cilj zdrav, održiv i građanima orijentiran grad.

Ovo je prvi i najvažniji korak koji želimo poduzeti odmah nakon izbora jer vjerujemo da **"kuća se ne može graditi na trulim temeljima"**. S punim informacijama u rukama, svi budući potezi bit će brži, učinkovitiji i pravedni.

2. UVOĐENJE MJESNIH ODBORA I DECENTRALIZACIJA GRADSKE VLASTI

2.1 Uvod: Problem centraliziranog odlučivanja

U lokalnim samoupravama poput Malog Lošinja, građani se često osjećaju isključenima iz procesa donošenja odluka koje se izravno tiču njihovih svakodnevnih problema od nestanka ulične rasvjete do stanja lokalne infrastrukture. Ovakav centralizirani model upravljanja, gdje se sve odluke donose u uskom krugu gradske vlasti bez šire javne rasprave, stvara nepovjerenje, pasivnost građana i neučinkovitost u rješavanju komunalnih i razvojnih pitanja.

Naselje Mali Lošinj danas djeluje bez funkcionalnih mjesnih odbora, što znači da **ne postoji mehanizam** putem kojeg bi se potrebe građana iz pojedinih kvartova, sela ili ulica sustavno i pravovremeno artikulirale.

2.2 Ciljevi uvođenja mjesnih odbora

Cilj uvođenja mjesnih odbora na području naselja Mali Lošinj je uspostava sustava **demokratske participacije građana** u odlučivanju, decentralizacija gradske vlasti i unapređenje kvalitete života kroz pravovremeno prepoznavanje i rješavanje problema na razini svakodnevice. Time želimo:

- Omogućiti **lokalno odlučivanje o lokalnim pitanjima**.
- Osigurati **stalni kanal komunikacije** između građana i gradske uprave.
- Potaknuti **veću odgovornost i aktivizam zajednice**.
- Smanjiti opterećenje gradske uprave rješavanjem manjih problema na mjesnoj razini.
- Povećati **transparentnost i nadzor nad radom gradske vlasti**.

2.3 Metodologija: Kako ćemo to provesti?

Proces uvođenja mjesnih odbora sastoji se od nekoliko faza:

1. **Zakonska priprema:** donošenje odluke o osnivanju mjesnih odbora u skladu sa Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. - **Ovaj dio je odrađen**
2. **Terenske konzultacije s građanima:** definiranje teritorijalnih jedinica (po kvartovima/naseljenim mjestima), javne tribine i savjetovanja. - **Ovaj dio je odrađen**
3. **Funkcionalno osposobljavanje:** svaki odbor dobiva **svoj žiro račun**, mogućnost predlaganja projekata i sudjelovanje u proračunskom planiranju. - **Ovo je dodatak za nove i postojeće mjesne odbore**

4. **Osnivanje Vijeća mjesnih odbora:** koordinacijsko tijelo svih odbora koje surađuje s Gradom.

2.4 Očekivani rezultati i koristi za građane

Kroz uvođenje mjesnih odbora građani dobivaju **konkretna mehanizam za izravno sudjelovanje** u odlukama koje se odnose na njihovu svakodnevicu. Mjesni odbori će moći:

- Inicirati i koordinirati manje komunalne zahvate (npr. postavljanje rasvjete, popravak staza, uređenje dječjih igrališta).
- Sudjelovati u izradi proračuna Grada kroz **prijedloge i amandmane**.
- Organizirati lokalne kulturne i društvene događaje.
- Nadzirati rad gradske uprave i **djelovati kao oblik građanskog nadzora**.
- Brže komunicirati krizne situacije (npr. vremenske nepogode, kvarovi, sanacije).

Također, decentralizacija rasterećuje centralnu administraciju i smanjuje broj nepotrebno eskaliranih problema koji se mogu riješiti na lokalnoj razini.

2.5 Komparativna praksa: Dokazani model participacije

U gradovima, mjesni odbori predstavljaju snažan alat participativne demokracije, a gradovi poput **Zagreba** i **Splita** već više od desetljeća uspješno koriste mjesne odbore za uključivanje građana u upravljanje urbanim i ruralnim prostorima.

Ovakvi modeli povećali su povjerenje u lokalnu vlast i ubrzali realizaciju malih, ali važnih projekata za zajednicu.

2.6 Zaključak: Povratak vlasti građanima

Mjesni odbori nisu tehnička mjera, već temelj demokratskog uređenja Grada. Oni predstavljaju povratak političke moći običnim građanima, tamo gdje ona i pripada. Uvođenje mjesnih odbora nije samo pitanje upravne strukture, to je moralna obaveza naše zajednice u kojoj 5400 građana nema oblik mjesne samouprave. Decentralizirana vlast omogućava bolju raspodjelu odgovornosti, veću brzinu reakcije na lokalne potrebe i uključivanje svih građana u razvoj otoka. To je naš jasan cilj i obveza prema onima koji ovdje žive, ne da glasaju za nas svako 4 godine, nego **da odlučuju svaki dan**.

3. JAVNA OBJAVA I STAVLJANJE U FUNKCIJU GRADSKIH NEKRETNINA

3.1 Uvod: Problem neiskorištene imovine

Jedan od najvećih, a najmanje iskorištenih resursa koje Grad Mali Lošinj posjeduje je – **vlastita imovina**. Danas se nalazimo u apsurdnoj situaciji: Grad ne zna čime točno raspolaže, brojni prostori i parcele godinama stoje prazni, zapušteni ili zatvoreni za javnost, dok građani, poduzetnici i mladi nemaju pristup onome što im pripada.

Takva neuređena i netransparentna situacija posljedica je **lošeg upravljanja i potpunog izostanka političke volje da se s gradskom imovinom postupa kao s javnim dobrom**, a ne kao s privatnom imovinom.

3.2 Ciljevi: Transparentno i odgovorno upravljanje imovinom

Naš cilj je jednostavan, ali temeljit: **popisati, digitalizirati i javno objaviti sve nekretnine u vlasništvu Grada**, od poslovnih prostora i zgrada do zemljišta i parcela – uključujući status njihove zauzetosti, namjene i potencijalne vrijednosti za zajednicu.

U drugom koraku, cilj nam je **staviti te nekretnine u funkciju** za potrebe lokalnog razvoja, mladih obitelji, poduzetnika, sportskih udruga, kulturnih inicijativa i svih drugih kojima je infrastruktura ključna za rad i ostanak na otoku.

3.3 Metodologija: Što ćemo konkretno napraviti?

1. **Provest ćemo sveobuhvatan popis gradske imovine.**
2. **Digitalizirat ćemo sve podatke** i kreirati **javni registar nekretnina Grada**, dostupan putem službene web stranice.
3. Kategorizirat ćemo nekretnine prema:
  - vrsti (poslovni prostori, stanovi, zemljišta, napušteni objekti),
  - stanju (korišteni, napušteni, u rekonstrukciji),
  - pravnom statusu (čisto vlasništvo, u sporu, davanje u najam).
4. **Uspostavit ćemo sustav prijave interesa** za korištenje tih prostora putem javnih poziva i transparentnih kriterija.
5. Dio prostora će biti **dodijeljen mladim poduzetnicima i obrtnicima pod subvencioniranim ili simboličnim uvjetima**.
6. Pokrenut ćemo obnovu zapuštenih objekata kroz javno-privatna partnerstva, uz pomoć EU fondova.

3.4 Društvena vrijednost: Zašto je ovo važno?

- **Za poduzetnike:** dobivaju prostor za rad, bez početnih visokih troškova.
- **Za mlade:** lakši ulazak u poslovni svijet i veća mogućnost ostanka na otoku.
- **Za Grad:** bolje iskorišteni resursi, povećani prihodi od najma, veća gospodarska aktivnost.
- **Za zajednicu:** više sadržaja, više događanja, manje zapuštenih i praznih objekata.

3.5 Pravedna raspodjela: Kraj pogodovanja

Neće više biti skrivenih najмова, pogodovanja „po poznanstvu“ i netransparentnih dodjela prostora. Svaka gradska nekretnina će imati svoj status dostupan javnosti; **tko koristi, pod kojim uvjetima i do kada.**

Korištenje gradske imovine mora imati **društvenu svrhu i ekonomsku logiku** u funkciji razvoja, a ne čuvanja za političke saveznike.

3.6 Grad kao domaćin, a ne kao birokrat

Grad mora djelovati **kao dobar domaćin**, a ne kao spor, nedostupan birokratski aparat. Današnja praksa u kojoj građani napuštaju zgradu gradske uprave bez ijedne konkretne informacije mora prestati.

Zaposlenici gradske uprave dobit će zadatak da **pomognu svakom građaninu koji traži poslovni prostor, parcelu za razvoj ideje ili partnerstvo u korištenju javne imovine.**

3.7 Zaključak: Imovina Grada pripada građanima

Gradska imovina je javno dobro. Ona ne smije biti mrtvi kapital niti predmet političkog trgovanja. Naš je zadatak da je učinimo **vidljivom, dostupnom i korisnom** jer ona pripada vama, građanima Malog Lošinja.

4. PODUZETNIČKI INKUBATOR I POTICANJE MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA

4.1 Uvod: Grad u kojem je teško biti mali poduzetnik

U Malom Lošinj u se godinama stvara poduzetnička klima u kojoj je gotovo **nemoguće pokrenuti i održati posao bez privatnih veza, imovine ili početnog kapitala**. U razgovorima s obrtnicima i malim poduzetnicima jasno je: **postoje volja, ideje i energija, ali nedostaje podrška sustava**.

Mnogi su prisiljeni odustati ili otići, a Lošinj ostaje bez novih radnih mjesta i gospodarskog rasta. Grad trenutno ne nudi ni osnovne uvjete koji bi omogućili mladima, obrtnicima i kreativcima da ovdje razvijaju svoj posao.

4.2 Cilj: Otvoriti vrata razvoju malog gospodarstva

Naš cilj je **otvoriti poduzetnički inkubator** – funkcionalni, operativni prostor i sustav podrške za razvoj lokalnih poduzetničkih ideja. Riječ je o modelu koji se uspješno koristi u mnogim europskim gradovima, ali i u sredinama u Hrvatskoj koje žele zadržati mlade i potaknuti lokalno gospodarstvo.

Poduzetnički inkubator je mjesto koje nudi:

- **prostor za rad** – zajednički uredi, radne jedinice, salu za sastanke,
- **stručnu podršku** – edukacije, mentorstva, pravne i financijske savjete,
- **umrežavanje** – povezivanje s drugim poduzetnicima i institucijama,
- **pristup subvencijama i potporama** – pomoć u prijavama na natječeaje,
- **psihološku sigurnost** – okruženje koje razumije početničke izazove.

4.3 Metodologija: Kako ćemo ga realizirati?

1. **Odabrat ćemo lokaciju u vlasništvu Grada** za prenamjenu u poduzetnički inkubator (napušteni poslovni prostor, skladište ili zemljište).
2. **Projektirati prostor** prema stvarnim potrebama korisnika (uredi, coworking, prezentacijske dvorane, IT oprema, infrastruktura).
3. **Osnovati Ustanovu ili Odjel** za upravljanje inkubatorom – s jasnim pravilima, uvjetima prijave i mjerljivim rezultatima.
4. **Objaviti Javni poziv** za zainteresirane poduzetnike – prednost imaju početnici, mladi do 35 godina, žene poduzetnice i obiteljski obrti.

5. **Uspostaviti mentorsku mrežu i program edukacije** u suradnji s HGK, HOK, fakultetima i razvojnim agencijama.
6. **Osigurati početne subvencije iz gradskog proračuna i EU fondova.**

4.4 Tko će imati koristi?

- **Mladi poduzetnici i obrtnici** – pristup resursima koje si privatno ne mogu priuštiti.
- **Lokalna zajednica** – nova radna mjesta, porezni prihodi, rast aktivnosti.
- **Grad** – aktivacija neiskorištene imovine, osnaživanje ekonomije, smanjenje iseljavanja.
- **Cijeli otok** – brendiranje kao poduzetnički otok, koji ne ovisi samo o sezoni.

4.5 Dugoročni učinci

Inkubator nije jednokratni projekt već **središte poduzetničke kulture otoka**. Dugoročno, to znači:

- jačanje **ekonomskog suvereniteta otoka**,
- stvaranje **lokalnih proizvoda i usluga**,
- pozicioniranje Lošinja kao mjesta koje **privlači inovativne ideje**, a ne gubi ih.

Inkubator će biti otvoren i **domaćim i povratničkim inicijativama** svima koji žele nešto stvarati, a dosad nisu imali gdje i kako.

4.6 Zaključak: Lošinj je otok mogućnosti, a ne prepreka

Grad ne smije biti prepreka razvoju, nego njegov glavni saveznik. Poduzetnički inkubator je naša konkretna mjera da Lošinj postane **otok mogućnosti**, a ne birokratski labirint.

Kroz inkubator, poduzetnicima dajemo prostor, znanje i podršku. **Umjesto zatvorenih vrata i birokratskih rečenica, otvaramo vrata budućnosti.**

5. AKTIVACIJA OTOKA IZVAN TURISTIČKE SEZONE I RAZVOJ CIJELOGODIŠNJEG ŽIVOTA

5.1 Uvod: Sezona traje 4 mjeseca – što s ostalih 8?

Mali Lošinj je predivan otok, ali on je u velikoj mjeri postao **otok sezone, a ne života**. Od svibnja do rujna je živo, bučno i ekonomski aktivno. No već s prvim jesenskim kišama, otok utihne. Manifestacije prestaju, javni događaji nestaju, poduzetnici zatvaraju, a građani ostaju bez sadržaja i perspektive.

Takav model razvoja nije održiv. Građani Malog Lošinja **ne žive četiri mjeseca u godini, žive svih dvanaest**. Stoga je zadatak odgovorne lokalne vlasti da ravnomjerno rasporedi ulaganja, sadržaje i podršku kroz cijelu godinu.

5.2 Cilj: Cjelogodišnja aktivnost i život na otoku

Naš cilj je **aktivirati otok 12 mjeseci godišnje** kroz:

- ulaganja u sadržaje za građane, ne samo turiste,
- angažman domaćih izvođača i udruga,
- poticanje zimskog turizma (outdoor sportovi, biciklizam, priroda, gastronomija),
- obogatiti društveni život mladih poticanjem manifestacija u van sezonskom periodu.

5.3 Ključne mjere i koraci

1. **Redefinirat ćemo politiku financiranja manifestacija:** više domaće produkcije, manje “skupih zvijezda za Instagram”.
2. **Preusmjerit ćemo dio sredstava iz turističke sezone u zimski program:** Lošinj je atraktivna destinacija ljeti i bez skupih nastupa.
3. **Potpuno novi zimski kulturni i sportski kalendar:** organiziran uz suradnju s građanima, lokalnim bendovima, udrugama, školama i sportskim kolektivima.
4. **Natječaji za lokalne ideje i projekte:** građani predlažu, grad sufinancira i pomaže u realizaciji.
5. **Sajmovi, radionice, glazbeni programi i sportski turniri** za sve dobne skupine. U svim godišnjim dobima.
6. **Aktivacija javnih prostora i gradskih nekretnina zimi:** društveni centri, prostorije mjesnih odbora, sportske i kulturne dvorane.
7. **Kreiranje javnog parka** kao prostor za druženje na otvorenom.

5.4 Financijska pravda: Gdje idu novci iz sezone?

Turistička sezona generira ozbiljne prihode za Grad. No, ti prihodi moraju biti **vratiti onima koji ovdje ostaju i izvan sezone** – građanima, mladima, umirovljenicima, roditeljima, sportašima.

Jednostavno rečeno:

- novac iz ljetne sezone trošit ćemo zimi,
- ulaganja će biti ravnomjerna, a ne sezonska.

5.5 Tko ima koristi i zašto je to ključno?

- **Građani:** imaju sadržaj, događanja i društveni život i zimi.
- **Lokalni izvođači, udruge i umjetnici:** dobivaju nastupe, priliku za rast i vidljivost.
- **Poduzetnici:** dobivaju razlog da ne zatvore na jesen.
- **Mladi i obitelji:** osjećaju da Grad živi, da se isplati ostati.
- **Turizam:** produljuje se sezona, kreira se specifična zimska ponuda.

5.6 Zaključak: Grad koji živi svih 12 mjeseci

Mali Lošinj mora postati **grad koji se ne gasi kad nestanu turisti**. Aktivacija otoka zimi nije luksuz, to je obveza prema onima koji zimi na njemu borave.

Ovo nije kritika turizma, ovo je **poziv na balans**. **Turizam je sredstvo, a ne cilj**, a život dostojan čovjeka mora trajati svih 365 dana u godini.

6. POTICANJE MLADIH NA OSTANAK NA OTOKU LOŠINJU

6.1 Uvod: Mladi žele ostati – ali nemaju uvjete

U Malom Lošinju ne nedostaje mladih ljudi koji žele ostati, raditi, stvarati i graditi svoje obitelji. Problem nije nedostatak želje – problem je **nedostatak mogućnosti**.

Bez posla, bez stambenog rješenja i bez sustavne podrške, sve veći broj mladih odlazi s otoka – trbuhom za kruhom. Lošinj tako gubi svoje najvažnije resurse: **buduće liječnike, nastavnike, obrtnike, poduzetnike, očeve i majke – temelj zajednice**.

6.2 Cilj: Stvoriti konkretne uvjete za ostanak

Naš cilj nije samo „poticati mlade“ kao floskulu u kampanjama – **naš cilj je konkretno, mjerljivo i sustavno stvoriti preduvjete da Lošinj postane mjesto gdje mladi žele ostati, a ne samo odmoriti se.**

To uključuje:

- stambenu politiku usmjerenu na mlade,
- pošten i transparentan sustav zapošljavanja,
- podršku u pokretanju poslovanja,
- uključenje mladih u upravljanje Gradom,
- prekid s nepotizmom, zatvorenim natječajima i "prijateljskim" zapošljavanjima.

6.3 Ključne mjere

1. **Izgradnja stanova za mlade i stručni kadar** (vidi točku 7).
2. **Zapošljavanje putem otvorenih natječaja** – bez političkih veza, bez „znamo čije je dijete“, samo kompetencija i transparentnost.
3. **Bodovanje socijalnih i ekonomskih kriterija** u stambenoj politici i javnim natječajima.
4. **Uključivanje mladih u procese odlučivanja** – kroz savjetodavna tijela, javne pozive, mjesne odbore.
5. **Stvaranje prostora za poduzetništvo i kreativni rad** – kroz poduzetnički inkubator, dostupne gradske nekretnine i potpore za samozapošljavanje.

6. **Povezivanje s fakultetima i stručnim institucijama** – za vraćanje studenata i stručnog kadra na otok.

6.4 Borba protiv nepotizma: jednakost šanse

Mladi ljudi ne traže privilegije – traže **jednake uvjete**. Danas je situacija takva da mnogi natječajci za radna mjesta imaju već poznate pobjednike prije nego što su objavljeni.

Mi ćemo:

- **ukinuti lažne natječaje**,
- objavljivati jasne i javne uvjete zapošljavanja,
- osigurati **nezavisne komisije** i javnu objavu rezultata.

Nepotizam nije samo nepravda – on tjera najbolje i zadržava najlošije.

6.5 Kome pomažemo ovim mjerama?

- **Mladi Lošinjani** koji žele ostati.
- **Povratnici** koji razmatraju dolazak natrag iz Rijeke, Zagreba ili inozemstva.
- **Stručnjaci** koji bi došli živjeti i raditi na otoku – liječnici, nastavnici, inženjeri.
- **Zajednica u cjelini**, jer se otok demografski obnavlja i dobiva budućnost.

6.6 Dugoročni učinak: Grad koji misli na sutra

Bez mladih nema škole, nema gospodarstva, nema kulture, nema sporta, nema zajednice. Sve što danas ulažemo u njih – vraća se dvostruko, ali samo ako postoji iskrena politička volja, a ne deklarativna retorika.

Mi ne stavljamo mlade u programe zbog dojma, stavljamo ih u središte.

6.7 Zaključak: Lošinj – ne kao destinacija, već kao dom

Za mlade ljude, Lošinj ne smije biti samo mjesto koje posjećuju ili napuštaju – već mjesto gdje ostaju, stvaraju i sanjaju. Naš zadatak je da im to omogućimo – ne za pljesak, već iz dužnosti. **Bez mladih, sve ostalo gubi smisao.**

7. IZGRADNJA I REKONSTRUKCIJA STAMBENIH JEDINICA ZA MLADE I STRUČNI KADAR

7.1 Uvod: Stambeno pitanje – temelj svakog ostanka

Bez riješenog stambenog pitanja, nema ostanka mladih, nema dolaska stručnjaka, nema demografskog oporavka. Na Lošinju danas **imamo paradoks**: Grad posjeduje zemljišta i resurse, ali već godinama **nije izgradio niti jednu javnu stambenu zgradu** namijenjenu onima koji to najviše trebaju – mladim obiteljima i neophodnim stručnim kadrovima poput liječnika, učitelja, njegovatelja, tehničara.

U međuvremenu, stanarine rastu, cijene nekretnina divljaju, a ljudi se iseljavaju. **Mi to želimo zaustaviti konkretnim, realnim projektima.**

7.2 Cilj: Gradimo i obnavljamo za one koji Lošinj čine živim

Naš cilj je osigurati:

- **najmanje 20 novih stambenih jedinica** u prvoj fazi,
- rekonstrukciju i prenamjenu postojećih gradskih prostora u stanove,
- jasne i pravedne kriterije za dodjelu stanova,
- suradnju s **Primorsko-goranskom županijom i državnim tijelima**,
- korištenje **EU fondova i programa poticane stanogradnje**.

Stanovi će biti namijenjeni:

- mladim obiteljima s djecom,
- deficitarnim stručnjacima (liječnicima, medicinskom osoblju, nastavnicima, socijalnim radnicima itd.),
- povratnicima i onima koji žele živjeti i raditi na otoku.

7.3 Kako ćemo to provesti – konkretni koraci

1. **Identificirat ćemo zemljišta u vlasništvu Grada** pogodna za gradnju (već imamo podatak da ih je najmanje 30).
2. **Izradit ćemo prostorni i tehnički plan za izgradnju prve stambene zgrade** u suradnji s PGŽ-om.
3. **Prijavit ćemo projekte za EU sufinanciranje** kroz dostupne fondove za poticanu stanogradnju i ruralni razvoj.

4. **Formirat ćemo jasan i javno objavljen sustav bodovanja** za dodjelu stanova – bez pogodovanja.
5. **Uspostavit ćemo posebnu jedinicu unutar gradske uprave** koja će se baviti isključivo stambenom politikom – profesionalno i transparentno.

7.4 Od koga učimo: primjer Grada Cresa

Grad Cres je uz pomoć Primorsko-goranske županije **dovršio izgradnju zgrade sa 6 stanova** za medicinski kadar. Pitanje za Lošinj je: zašto mi to nismo uspjeli? Odgovor je jasan; **nismo ni pokušali**.

Naš Grad ima potencijal, ali dosadašnje vodstvo nije imalo volju. Mi želimo **odmah započeti suradnju sa Županijom**, ne kao formalnost, nego kao operativni savez.

7.5 Dugoročna stambena politika – ne improvizacija

Osim gradnje, potrebno je dugoročno planirati:

- Sustav subvencioniranih najamnina,
- Modele **suvlasništva s građanima** (npr. Grad gradi, a građanin otkupljuje uz uvjet života na otoku),
- Prenamjenu zapuštenih prostora i napuštenih zgrada u stanove,
- Podršku za mlade pri rješavanju prve nekretnine kroz jamstva i financijsko savjetovanje.

7.6 Šira korist za zajednicu

- **Otok zadržava ljude** koji mu stvarno trebaju – liječnici ostaju, učitelji dolaze, mlade obitelji grade budućnost.
- **Stvara se tržišna ravnoteža** – smanjen pritisak na cijene nekretnina i najamnine.
- **Jasna poruka mladima**: niste prepušteni sami sebi.

7.7 Zaključak: Ne gradimo kvadrate – gradimo zajednicu

Stanovi nisu samo zidovi i brojke – oni su **prednost opstanka otoka**, ključ demografske obnove, ljudska sigurnost i poruka povjerenja. Grad koji ne ulaže u život, ulaže u iseljavanje. Mi bismo život.

Zato gradimo – s vama i za vas.

8. STAVLJANJE U POGON GRADSKIH ZEMLJIŠTA I NEKRETNINA ZA STANOVANJE I LOKALNI RAZVOJ

8.1 Uvod: Najskuplja imovina je – ona koja stoji prazna

Grad Mali Lošinj ima u vlasništvu najmanje 30 građevinskih parcela unutar građevinskog područja, pogodnih za stanogradnju. Većina tih parcela godinama stoji neiskorištena, neuređena, nedostupna. Nitko ne zna u kakvom su stanju, kako se mogu koristiti, niti postoje planovi za njihovu aktivaciju.

Dok mlade obitelji nemaju gdje živjeti, stručni kadar nema gdje doći, a poduzetnici nemaju gdje raditi, gradska zemljišta, stoje. To je financijska, socijalna i moralna nepravda.

8.2 Cilj: Svaki kvadratni metar u službi građana

Cilj je jasan – **aktivirati svu neiskorištenu gradsku imovinu** za javnu svrhu, prvenstveno za:

- stanovanje mladih i stručnog kadra (vidi točku 7),
- razvoj lokalnog poduzetništva,
- gradnju javne infrastrukture (vrtići, domovi, društveni centri),
- sadržaje za zajednicu (igrališta, društvene prostorije, parkovi).

8.3 Konkretnim koracima do cilja

1. **Kompletan popis i pregled svih gradskih parcela unutar građevinske zone** – uključujući lokaciju, veličinu, stanje i potencijalnu namjenu.
2. **Formiranje strateškog plana aktivacije** zemljišta kroz faze – prioriteti su stanovanje i lokalni razvoj.
3. **Modeli javno-privatnog suinvestiranja** – građani, investitori i Grad kao partneri u gradnji uz socijalne uvjete.
4. **Uključivanje EU fondova** za infrastrukturu, ruralni razvoj i demografsku obnovu.
5. **Zemljišta koja nisu spremna za gradnju** – privremeno se daju na korištenje udrugama, školama, sportskim kolektivima.
6. **Uređenje zemljišta kao uvjet za proširenje građevinskog područja** – ključan preduvjet za novu prostornu politiku (vidi točku 9).

8.4 Tko ima koristi

- **Mladi** – mogućnost stambenog zbrinjavanja uz nižu cijenu.
- **Poduzetnici** – pristup prostorima za razvoj proizvodnje i usluga.
- **Stručni kadar** – uvjet za dolazak i ostanak.
- **Cijela zajednica** – prostor za rast, život, rad i društvenu povezanost.
- **Grad** – koristi vlastitu imovinu pametno, odgovorno i u interesu javnosti.

8.5 Grad kao domaćin, ne kao vlasnik-zatvarač

Imovina Grada mora se koristiti **kao resurs za javno dobro**, a ne kao залог političkog utjecaja. Mi ćemo otvoriti tu imovinu:

- **kroz javne pozive** za dodjelu zemljišta i nekretnina,
- **uz jasne kriterije** (demografski, gospodarski, društveni),
- **i uz ugovorne obveze** – da se zemljište koristi za ono za što je dano.

Nema više zaboravljenih parcela i zatvorenih vrata.

8.6 Zaključak: Grad kao aktivni partner građanima

Zemlja je jedan od najvrjednijih resursa koje Grad ima. Kad stoji ona je trošak. Kad se koristi ona stvara život.

Naš plan je da **svaki komad gradske zemlje bude stavljen u službu građana**. Ne tražimo više zemljišta tražimo da se koristi ono što već imamo.

9. DONOŠENJE NOVOG PROSTORNOG PLANA GRADA MALOG LOŠINJA

9.1 Uvod: Plan koji koči umjesto da pokreće

Prostorni plan je temeljni dokument svakog ozbiljnog razvoja. On određuje što se gdje može graditi, kako se razvija promet, gdje su stambene, a gdje gospodarske zone, gdje su javne površine, zelenilo i sve ono što čini grad funkcionalnim i ugodnim za život.

Grad Mali Lošinj već gotovo **šest godina pokušava donijeti 7. ciljane izmjene postojećeg plana iz 2016. godine** – bezuspješno. Za to vrijeme, prostor stagnira, građani ne mogu graditi, poduzetnici ne mogu investirati, a Grad ne može proširiti građevinsko područje.

Problem je jednostavan – **postojeći plan više ne odgovara stvarnim potrebama.**

9.2 Cilj: Novi Prostorni plan za novo desetljeće

Naš cilj je izraditi **potpuno novi Prostorni plan** koji odgovara:

- potrebama stanovništva,
- razvoju stambene i društvene infrastrukture,
- strateškim gospodarskim projektima
- demografskom oporavku i održivosti prostora.

Plan ne smije biti alibi za pogodovanja, **on mora služiti građanima, a ne investitorskim lobijima.**

9.3 Što konkretno radimo

1. **Zaustavit ćemo parcijalne izmjene koje pogoduju privilegiranim interesima.**
2. **Pokrenut ćemo izradu potpuno novog Prostornog plana** u skladu s realnim stanjem, potrebama stanovništva i stručnim analizama.
3. **Organizirat ćemo javna savjetovanja sa stanovnicima** svake četvrti i naselja – kako bi ljudi mogli reći što im zaista treba.
4. **Uključit ćemo stručnjake iz urbanizma, prometa, ekologije i društvenog razvoja** – ne samo političare i administraciju.
5. **Uskladit ćemo plan s kriterijima za proširenje građevinskog područja** – koje trenutno ne možemo širiti jer **nismo ispunili kvotu izgrađenosti** (potrebno 80%, a mi smo na 78%).

Zato je važno – **prvo aktivirati neiskorištena gradska zemljišta** (vidi točku 8), kako bismo otvorili prostor za širenje.

9.4 Što ćemo omogućiti novim planom

- **Povećanje broja lokacija za stambenu gradnju** – posebno za mlade i kadrove.
- **Proširenje gospodarskih zona** – za obrtništvo, proizvodnju i logistiku.
- **Unapređenje prometne povezanosti** – biciklističke staze, pješačke zone, pristupne ceste.
- **Jasnu zaštitu okoliša i kulturne baštine** – ravnoteža razvoja i očuvanja.
- **Planiranje novih sadržaja** – vrtići, sportski objekti, društveni centri, parkovi.

9.5 Kome to koristi i zašto je hitno

- **Građanima** – koji žele graditi, proširiti kuću ili riješiti stambeno pitanje.
- **Mladima** – koji ne mogu kupiti stanove po tržišnim cijenama bez poticanih modela.
- **Gospodarstvu** – koje stagnira jer nema prostora za širenje.
- **Investitorima** – koji žele ulagati u projekte, ali ne mogu bez prostorne dozvole.
- **Gradu** – koji može planirati rast i prihod.

Bez novog Prostornog plana, **nema ni novog razvoja.**

9.6 Zaključak: Vrijeme je za plan koji služi ljudima, ne interesima

Prostorni plan nije samo dokument to je **navigacija razvoja**. Ako je kriv, svi skrećemo. Dosadašnje izmjene nisu služile građanima, već pogodovale pojedincima.

Mi biramo novi početak, **transparentan, javan i odgovoran**. Lošinj zaslužuje plan koji gradi budućnost, a ne dokument koji nas guši u prošlosti.

PRIORITETNI KAPITALNI PROJEKTI PARTICIPACIJOM GRAĐANA

Nećemo obećavati stotine projekata bez pokrića. Realizirat ćemo **tri kapitalna projekta** koja građani izaberu putem javnog glasanja. Transparentnost i odgovornost bit će okosnica svih ulaganja.

ZAKLJUČAK

Naš program je realan, provediv i usmjeren isključivo na dobrobit građana. Ne obećavamo nemoguće nudimo sustavno rješenje problema i uključivanje svih u odlučivanje. Rado bismo u njemu voljeli obećati brda i doline ali onda bismo lagali. Jednostavno ne možemo znati koje su mogućnosti našega grada. Uz Vašu podršku sve navedeno će biti izvršeno u cijelosti.

Ako smatrate da zaslužujemo vaše povjerenje, **izađite na izbore 18. svibnja 2025. i zaokružite listu broj 1 i kandidata broj 6.**

Od srca,

Akcija Mladih Mali Lošinj